

Gustave Flaubert: Ema Bovary

Gospa Bovary je eden izmed Flaubertovih temeljnih romanov, nastal je leta 1857. Zame najzanimivejša osebnost v tem romanu je glavna oseba: Ema Bouvary. Ema je po mojem mnenju portret velike ve~ine dana{nje mladine. V njej je Flaubert upodobil vso tragiko ~loveskega `ivljenja. Razkol med ideali in resni~nostjo je tu cisto realen, vsec mi je da pisatelj v njem ne pretirava. Pri branju sem imel vseskozi občutek da ji nekaj manjka, da se vlak zivljenja vozi pred njo, a ona ga ne doseže. Tisti vecni občutek zamujanja necesa, pa ne ves kaj, lahko cloveka ugnobi. Tudi jaz sem nosil vecine osnovnosolskih dni ta utrujajoci občutek v sebi. Ce se mu ne upres, ti vse zivljenje mine v nekaksni cudni omami zamujanja. V tej omami so vsi dogodki zate nekaj postranskega, nevaznega, kajti ti vseskozi cakas na nekaj velikega, na dogodek ki ti bo spremenil zivljenje. In tako prakticno zivis ne da bi zivel, ne da bi okusil resnicno , veselo stran svojega zivljenja. V meni se ta občutek, ceprav sem se ga nekajkrat ze uspesno znebil(ta uspesnost " je zelo relativna), zadnje case velikokrat obudi. Ema Bovary je v svojih mladostnih hrepenenjih od zivljenja pricakovala veliko. Oblikovala si je ideale, ki v druzbi kmetov in mescanov niso bili uresnicljivi. V sebi je cutila da ne spada v ta druzbeni sloj, da je ustvarjena za boljse zivljenje. Prezirala je plehkost in monotonost kmeckega in mestnega prebivalstva: Njeni ideali so bili drugacni, v mescanski vsakdanjosti zanjo ni bilo srece. Ljubila je custva,obcutke,strasti. Lazna cerkvena morala, mescanska pravila in obicaje,ki cloveka tako utesnjujejo in ga prisiljujejo v pusto povprecnost je spregledala ze v mladosti. Kaj naj clovek potem lahko sploh se stori? Vprasanje ki je bilo verjetno zastavljeno ze nestetokrat. Jaz ne vem, Ema pa tudi ne. Ona se ni vdala v usodo, borila se je, poskusala je ujeti vlak zivljenja na vse nacine, a ji to ni uspelo. Napacne odlocitve so jo pogrezale vedno globje v propad, za sabo je potegnila tudi njeno cisto nasprotje, vdanega, zadovoljnega moza, ki od zivljenja ni zahteval nic vec kot mu je ta prinasal. Njen moz je zivel celo zivljenje v lazi, da je Ema z njim srečna, to spoznanje in pa Emina smrt ga je na koncu tako potrla da

se ni več pobral. Umrl je v žalosti. Mislim da je Charles v vsem romanu se najbolj tragicna osebnost, kajti to spoznanje je iz vsega njegovega življenja naredila le utvaro, skratka ga je iznicila. Tega nebi prezivel nihče, pa naj bi imel se tako močno osebnost.

Ce bi Emo prestavil v danasnje case, bi se verjetno locila od Charlesa ze po kaksnih dveh mesecih, kajti javna morala in vzgoja bi ji to dovolili. V tem romanu se zelo dobro vidi, kaksna neumnost je po eni strani poroka in vse njene obveznosti. Ljudje v njej pac vidijo osnovo civilizacije, ki pa je po mojem mnenju malce zgresena (zelo milo receno). Mogoce bomo kdaj v kaksnem drugem casu ziveli drugace, vendar ne kmalu, zdaj so ljudje se veliko prevec ukalupljeni, da bi bilo to mozno. Zdaj smo se tako zaverovani vase, da si tega, da bi obstajalo se kaj drugega, drugacnega, nekaj kar se ne sklada z nasimi predstavami, niti ne predstavljamo.

GOSPA BOVARY-obnova

Gustave Flaubert francoski pisatelj, eden največjih stilistov se je rodil leta 1821. V mladosti se ni nikoli ukvarjal s politiko, vendar je na svet gledal že dokaj pesimistično. Svoje prvo delo je objavil šele s šestintridesetimi leti. Kot velik nasprotnik "majhne" buržoazije je izdal svojo knjigo Gospa Boary, s katero je dvignil nemalo prahu in se z njo tudi mnogim zameril. Umrl je leta 1880 s spoznanjem, da človek sam ni pomemben, pomembno je njegovo delo.

Knjigo Gospa Boary Gustava Flauberta je založila in natisnila založba Hram v Ljubljani leta 1931, delo pa je prevedel Vladimir Levstik.

Zgodba se prične z Charlesovim odraščanjem, tako, da najprej pomislimo, da je glavni junak knjige Charles. Charlesu po študiju medicine ženo izbere mati. V odnosu s svojo ženo nima Charles skoraj "nobene besede", životari in ji hlapčuje, a kmalu po poroki mu le ta umre. Po ženini smrti okrepi obiske pri nekem svojem bivšem pacientu, ki je imel imel simpatično hči Emo, v katero se je Charles zaljubil. Ne dolgo po ženini smrti je sledila poroka in dokaj umirjeno življenje v Tostesu. Monotonost njenega življenja je razblinil le kratek obisk na gradu nekega markiza, kjer Ema prvič začuti željo do prešuštvovanja. Sledi selitev v Yonville, kjer Charles dobi službo okrajnega zdravnika.

Emi in Charlesu se kmalu po selitvi rodi hči Bertha, katere rojstvo pa v Emi povzroči nek negativen odnos do Charlesa. Prav tako pa se po hčerinem rojstvu Ema začne sestajati z Leonom, ki je pri okrajnem lekarnarju za praktikanta. Bolj, ko se navezanost na Leona veča, večje je Emino sovraštvo do moža. Leonov odhod iz Yonvilla Evo potre, a ne za dolgo, kajti spozna Rodolpha, ki jo osvoji na regijskem poljedeljskem semnju. Ema postaja v ljubezni do Rodolpha vse bolj vsiljiva, kupuje mu spominke in ga že spodbuja k temu da bi se z njo odselil, Rodolphe pa se s tem ni preveč strinjal in jo je zato zapustil. Emi se je zaradi tega zmračil um in hudo je zbolela. V tem času je za njo skrbel njen mož, kljub temu, da ga je žena odkrito sovražila.

Nekega dne Charles Emo odpelje v gledališče, kjer zakonca srečata Leona in ponovno vzplamti stara ljubezen. Ema se zato začne z njim shajati v mestu Rouen, kjer je imel Leon svojo službo. Za obiske Leona v Rouenu je bilo potrebno veliko denarja, zato se je Ema pričela zadolževati, kar pomeni začetek njenega propadanja. Mužu krade denar, vendar pa je do njega vedno bolj prijazna. Zaradi dolga se na hišo razpiše rubež, zato začne Ema obupano iskati denar, s katerim bi plačala menice. Denarja ne dobi niti pri Leonu niti pri Rodolphu, zato si nato sama vzame življenje. Charles Emo še po smrti časti in zato duševno in fizično propade. Kmalu tudi sam umre, njegovo hči pa vzame na skrb neka revna teta.

Dandanes je prešuštvo v zakonu na žalost nekaj čisto običajnega. Ljudje se najprej poročijo, nato pa so siti eden drugega in sledi ločitev in polno problemov. Že otrok bi se vprašal, zakaj se potem ljudje sploh poročijo, če se bodo tako ali tako potem ločili. Mogoče je odmev tega vprašanja vedno več izvenzakonskih zvez, o katerih upravičenosti pa zaradi svoje nezrelosti še ne bi mogel razpravljati.

Prešuštvo ženske je v Flaubertovem času pomenilo nekaj popolnoma nepojemljivega, zato je njegova Gospa Boary v družbi dvignila nemalo prahu. Jasno je, da se je za takovrstne prekrške vedelo, da pa bi kdo o temu govoril, ali to celo spravil na papir, pa se je v takratnem času zdelo popolnoma nedopustno. Flaubert je s to knjigo pokazal svoj negativen odnos do družbene ureditve in hinavščine ki vlada v njej, prav tako pa je pokazal, da je eden največjih svetovnih stilistov, saj so njegove knjige še danes zelo dobro brane.

KRATKA OBNOVA

Zgodba se pricne z Charlesovim odraščanjem, tako, da najprej pomislimo, da je glavni junak knjige Charles. Charlesu

po študiju medicine ženo izbere mati. V odnosu s svoje žene nima Charles skoraj "nobene besede", životari in ji hlapcuje, a kmalu po poroki mu le ta umre. Po ženini smrti okrepi obiske pri nekem svojem bivšem pacientu, ki je imel imel simpatično hči Emo, v katero se je Charles zaljubil. Ne dolgo po ženini smrti je sledila poroka in dokaj umirjeno življenje v Tostesu. Monotonost njunega življenja je razblinil le kratek obisk na gradu nekega markiza, kjer Ema prvič zacuti željo do prešuštvovanja. Sledi selitev v Yonville, kjer Charles dobi službo okrajnega zdravnika.

Emi in Charlesu se kmalu po selitvi rodi hči Bertha, katere rojstvo pa v Emi povzroci nek negativen odnos do Charlesa. Prav tako pa se po hčerinem rojstvu Ema začne sestajati z Leonom, ki je pri okrajnem lekarnarju za praktikanta. Bolj, ko se navezanost na Leona veča, večje je Emino sovraštvo do moža. Leonov odhod iz Yonvillea Evo potre, a ne za dolgo, kajti spozna Rodolpha, ki jo osvoji na regijskem poljedeljskem semnju. Ema postaja v ljubezni do Rodolpha vse bolj vsiljiva, kupuje mu spominke in ga že spodbuja k temu da bi se z njo odselil, Rodolphe pa se s tem ni prevec strinjal in jo je zato zapustil. Emi se je zaradi tega zmracil um in hudo je zbolela. V tem casu je za njo skrbel njen mož, kljub temu, da ga je žena odkrito sovražila.

Nekega dne Charles Emo odpelje v gledališce, kjer zakonca srecata Leona in ponovno vzplamti stara ljubezen. Ema se zato začne z njim shajati v mestu Rouen, kjer je imel Leon svojo službo. Za obiske Leona v Rouenu je bilo potrebno veliko denarja, zato se je Ema pricela zadolževati, kar pomeni zacetek njenega propadanja. Mužu krade denar, vendar pa je do njega vedno bolj prijazna. Zaradi dolga se na hišo razpiše rubež, zato začne Ema obupano iskati denar, s katerim bi placala menice. Denarja ne dobi niti pri Leonu niti pri Rodolphu, zato si nato sama vzame življenje.

Charles Emo še po smrti casti in zato duševno in fizicno propade. Kmalu tudi sam umre, njegovo hči pa vzame na skrb neka revna teta.

POVZETEK SPREMNE BESEDE

Glavna Flaubertova želja pri pisanju Gospe Bovaryjeve je bila, da bi v romanu dogodki in osebe delovali sami zase, teorej brez razvidnega romanopišcevega stališca. Oseb ni oznaceval

pripovedovalec, ampak so jih karakterizirala njihova dejanja, okolje in njihove misli. Vec od snovi mu je pomenil slog, nicesar ni bilo odvec in vsak dogodek, dejanje je imelo zato poseben pomen.

Roman Gospa Bovaryjeva je razdeljen na tri dele (trije glavni dogajalni kraji in tri ljubezni) in posamezna poglavja.

Nasprotno pa je dogajalni cas dokaj nedolocen, gre za 40. leta 19. stoletja, to je cas malo pred nastankom romana.

GLAVNE OSEBE V ROMANU

Emma Bovary, glavna oseba, si idealno podobo sreče ustvari iz slabe, umetniško problematične kvaziromantične literature in si sanjavo ustvari misel o pretirano strastni ljubezni, napeto in razgibano življenje v eksotičnih krajih ter stalno viharo razodevanje čustev. Njena romantika je tako poenostavljena in primitivna, iskanje sreče pa zaradi nerealnih stereotipov obsojeno na propad. Njen konec je izraz skrajnega gnusa nad svetom, ki jo poplavi ob zadnjem zrušenju samoprevare, dokončno odklanjanje življenja v povprečnosti.

Charles Bovary je pravo nasprotje Eme. Je oseba, ki podzavestno in srečno sprejema življenje tako, kot je. Vecinoma ga ob Eminem doživljanju stvarnosti razberemo kot podpovprečnega, tako da šele ob Emini smrti zaživi kot polna oseba in tragicno umre od ljubezni za pokono ženo. V romanu se pojavlja kot oseba, ki je zaradi svojih nasprotij psihološko bogata in kompleksna ter sama po sebi živa in realistična.

Leon Dupois je v začetku Emin dvojnih nasprotnega spola. Goji prav tako kot Ema poenostavljeno poenostavljeno podobo romantičnega sveta. Je pa šibkejši narave in bolj prostaški od Eme, zato se odloči za konformizem in malomeščansko povprečnost. Ko se loči od prezahtevne ljubice se poroči za neko gospodično Leokadijo Leboeuf.

Rodolphe Boulanger je ženska in ljubitelj velikih besed in netveganih dejanj. Romantične strasti se poslužuje kot tehnike, ki mu omogoča pot do cutnih užitkov. Predstavlja predelan vaški lik osvajalca don Juana. Je, razen za naivno Emo, realistična podoba klavrne degradacije velikega ženskarja.

PRIPOVEDOVALEC IN SLOG

Pri objektivnem realistu Flaubertu je opazna tako imenovana brezosebna pripovednost, roman se odvija sam po sebi, sledi svoji notranji logiki dogodkov. Motivi, zgradba in osebe govorijo sami zase, razen v prvem delu, ko prvoosebni "mi" pripoveduje o začetku šolanja Charlesa Bovaryja. Tu gre v bistvu za slogovni trik, prevaro kot navidezno garancijo resničnosti pripovedi.

V preostalem romanu vse do Emine smrti prevladuje personalni pripovedovalec. To pomeni, da na dogodke največkrat gledamo skozi zorni kot posameznih oseb. Po smrti Eme pa se personalnost izgubi, videti je, kot bi se pripovedovanje dogajalo iz pticje perspektive. Za izražanje personalnosti pripovedovalca je Flaubert uporabil notranji monolog z polpremim govorom v nedovršenem preteklem času, oseba v tistem pogovoru sama s seboj izraža svoje sanje, želje, vse, česar ne more izraziti naglas.

Opazen je tudi opis, ki ga avtor uporablja za prikaz zgodovinskega in družbenega okolja, torej podeželjske in trške Normandije. Opise prepoznamo po poudarjeni natančnosti in obsežnem naštevanju, v njih pa je skrita tudi Flaubertova kritika prikazanega okolja in v njem živečega sloja, njegovih okolestelih navad, pustosti in povprečnosti. Eden klasičnih postopkov realizma je dialog. Flaubert je pozornost posvečal glagolom rekanja in prehodom od govorjenja ene osebe k drugi. Z glagoli rekanja je upočasnil tempo dialoga, za pospešitev pa je glagole rekanja opuščal. Najpogostejša Flaubertova slogovna prvina pa je kontrastiranje. Kontrastni so lahko posamezni motivi, osebe in njihovi značaji, okolje... Poleg najznajčilnejšega kontrasta med Emo in Charlesom sta tu še kontrasta med Eminima ljubimcema ipd. To Flaubertovo kontrastiranje je poseben način učinkovitega povezovanja notranje zgodbe, hkrati pa tudi sredstvo ironije in satire, ki jo v sebi skriva navidezna hladna distanca do pripovedovanja Gospe Bovaryjeve.

IDEJE

Bovarizem, samostalnik pomeni človekovo zmožnost stalne iluzije, odklanjanje stvarnosti.

Pesimizem je splošnejša ideja v romanu; glede možnosti uresnitve ljubzenskih čustev in pogleda na življenje nasploh

Satiricnost, naperjena proti malomeščanskemu primitivizmu

ODGOVORI NA VPRAŠANJA

Kdaj se v romanu ponovno pojavi vikont in kaj takrat to pomeni Emi?

Tako imenovani vikont se ponovno pojavi na plesu v Vaubessardu. "Ob treh zjutraj se je pricel kotiljon. Ema ni znala valckati. Vsi so plesali vacek, celó gospodicna d'Andervillers in markiza. No, neki plesalec, ki so ga kratko in domace poimenovali vikonta in ki mu je bil nizko izrezani telovnik kakor ulit na prsi, je znova prišel vabit gospo Bovaryjevo, rekoc, da jo bo vodil in da pojde vse po sreci." Nato sta divje zaplesala. Vse se je vrtelo in Emi se je ta dogodek globoko vtisnol v spomin.

Spomin na ta ples in Vikonta je ostal Emino veliko opravilo. V Charlesovi odsotnosti je jemala iz omare zeleni tok za smotke, ki je bil domnevno vikontov ter se spraševala, od koga ga je dobil. Romanticno si je zamišljala življenje v Parizu, ki ga je živel. Želela si je živeti tam, narocila si je revije, brala knjige ter spremljala modo.

Tako je vikont v Emi pustil misel in hrepenenje po življenju v Parizu, razkošnem življenju, Charles pa ji je vsak dan postajal bolj zoprn.

Kaj pričakuje Ema pri odhodu iz Tostesa v Yonville in kaj se od tega uresnici?

"Ni si mogla misliti, da bi ji pokazale stvari na različnih krajih enako lice, in ker je bila preteklost nevšecna, ni dvomila, da jo bo oškodovalo to, kar jo še caka."

Ema je mislila, da bo tukaj življenje bolj romanticno, bolj takšno, kot ga je brala v knjigah in romanih. Po rojstvu hčerke se je zblížala z Leonom, ki pa je zaradi njenega neodziva odšel študirat v Pariz. Nato je spoznala Rodolphea, ki ji je znal igrati na dušo, vedel je, kaj ji mora govoriti. Podlegla je njegovim publicam in postal je njen ljubimec. Torej se je uresnicilo njeno sanjarjenje o ljubimcih (kot v romanih, ki jih je brala), razocarana pa je bila, ko je spoznala Yonville in prebivalce, saj ni bilo veliko (oz. jih sploh ni bilo) takih, ki bi ji bili podobni.

Analiziraj Rodolphovo pismo in ga primerjaj z njegovim leporecjem ob poljedelskem shodu in ob zadnjem srečanju z Emo!

V pismu, s katerim želi Rodolphe prekiniti svoje prešuštvovanje z Emo, saj si ona želi skupaj z njim in hčerko pobegniti, Rodolphe zopet prepricuje Emo, da dela v njeno

dobro. "Pretežka bi mi bila zavest, da sem kriv nesreče vašega življenja" ji govori in ji s puhlimi besedami skuša razložiti neizvedljivost pobega: "Kamorkoli bi šla, povsod bi naju preganjal" in podobno.

Ta njegov način puhlega zavajanja Eme je tipičen in je podoben kot takrat ob poljedeljskem shodu, le da jo je takrat poskušal pridobiti, sedaj pa jo poskuša odvrniti od sebe. Ob njenem zadnjem srečanju ga pride finančno zlomljena Ema prositi za denar, v zameno mu ponuja celo sebe, svojo ljubezen. Govori mu o svoji večni ljubezni do njega in tudi on ji pritrди. Na to pa ji z mirnim obrazom odvrne: "Nimam ga, draga gospa." Ob zadnjem srečanju se je obnašal hladno, vendar bi ji res posodil denar, ko bi ga imel; "prošnja za denar je pač najbolj mrzla in najbolj morilska od vseh neviht, ki utegnejo zadeti ljubezen". Ema je po čustvenem in psihicnem izpadu razburjena odšla.

1. Oznaèi lik Eme Bouvary!

a) Kdo je Ema in kaj prièakuje od življenja?

Ema je hèer nekega premožnejšega kmeta. Ker veliko bere romane, se ji zazdi življenje na kmetih dolgoèasno. Zato se poroèi z mestnim zdravnikom, ker predvideva, da je v mestu življenje boljše, bolj razburljivo in gosposko. Vendar kmalu ugotovi, da ji Charles, zdravnik, ne nudi vse ljubezni, pozornosti ter zabave, ki jo je prièakovala. Tudi mestece Yonville se ji zdi nezanimivo, ker je sanjala o gledališèih, plesih in zabavah. Zato se zaène ozirati po drugih moških. Hoèe živeti na ravni plemstva, celo služkinjo si hoèe vzgojiti v spletièno. Svojo sobo si opremi bogato, kot ji le dovoljuje mošnja njenega moža, vendar vseeno zaide v dolgove. Rada bi živila brezskrbno, razkošno, strastno in blaženo življenje, ki je v njenih razmerah zanjo nemogoèe. Ko pride do tega spoznanja in ko ji zaène groziti davkarija, se zastrupi in umre.

b) V katerem prizoru romana se Emino življenje obrne na pot, ki jo pelje v pogubo? Opiši ta prizor!

Zdravniku Charlesu se je prišel osebno zahvalit na dom za uspešno zdravljenje markiz d'Andervilliers, kjer je videl Emo. Njena lepota in vedenje sta ga prepričali, da je zadosti "visoko" vzgojena in da jo lahko povabi na ples na gradu. Tam je Ema spoznala ves bližè in lahkoto življenja visokih slojev družbe. Videla je številne visoke gospode in spoznala markizo in nekaj soplesalcev. Eden izmed njih jo je naučil valèek. Po tem dogodku je hotela tudi ona živeti tako, kot je videla na gradu, kljub temu, da ji njen položaj v družbi in njen mož nista služil kot trdna osnova za tako življenje. Kasneje, ko je že imela razmerje z Rodolphejem, je načrtovala, da bosta pobegnila v Genovo in si tam ustvarila tako življenje. Vendar je bil Rodolphe kot uspešen ženskar zadosti pameten, da je na dan pobega izginil neznanokam.

c) Natanèeneje opiši družbene razmere, v katerih živi Ema!

Gre za malomešèansko družbo devetnajstega stoletja, katere višji sloji so že težili k lahkem življenju in izkorišèanju nižjih slojev. Znanost je pridobiva na veljavi, kar ni bilo preveè všeè Cerkvì. V tem èasu npr. je Darwin objavil svojo teorijo evolucije, ki je pripeljala do velikih nesoglasji med znanostjo in Cerkvijo. Izvrsten primer za to je lekarnar Homais. Fevdalizem v tem èasu že poèasi tone, mešèanstvo dobiva vedno veèjo vlogo v družbi. Ema misli, da je okoli nje

le materialna in duhovna pušèoba. Zanjò dolgoèasno življenje na kmetih, praznost mešèanske druŹbe in skromnost usode jo omejujejo, èeprav jih sama ne presega. Nasproti jim postavlja le neomejeno uŹivanje v ljubezni in materialni dovršenosti. In prav ta materialna dovršenost ji kasneje postane pogoj za ljubezensko uŹivanje.

d) Kakšen je Emin odnos do moŹa in druŹine in kakšen do ljubimcev?

Ko Ema ugotovi, da ji njen moŹ ne nudi tistega, kar ona zahteva, ga zaène prezirati in izkorišèati. Ugotovi, da je bila njena poroka preuranjena odloèitev in da do Charlesa ne zmòre èustev, ki sicer kar vrejo v njej. Prvo pravo zadošèenje obèuti šele ob Rodolpheju, vendar ta ugotovi, da bi ga spravila ob dobro ime, ob imetje in v pogubo, èe bi ostal z njo do konca. Kasneje, ko je Ema Źe z Leonom, tudi ta ugotovi, da je nenasitna in da ga bo izkorišèala v nedogled, èe je ne bo èrtal iz svojega življenja. Ko s Charlesom povijeta hèerkico, njeno veselje traja le kratek èas, kajti kmalu ji otrok postane le breme, na katerega mora raèunati pri svojih naèrtih in jo tako ovira.

e) Kakšno je tvoje mnenje o Emi? Kaj je njen glavni problem?

Moje mnenje o Emi je zelo negativno. Pravgotovo bi lahko uspela v svojih sanjah, èe bi postopoma in brez zadolŹevanja dograjevala kakovost svojega življenja. Moti me tudi njen odnos do Charlesa: on jo je ljubil, skrbel zanjo po svojih najboljših moèeh. Èe bi bilo med njima kot zakoncema veè zaupanja in èe bi mu povedala, kaj bi rada dosegla, bi jo kot

zdravnik zmogel korak za korakom peljati do cilja. Tako pa Ema sama začenja hišo graditi ne ravno pri strehi, paè pa nekje pri prvem nadstropju.

2. Ali se v pripovedi èuti avtorjeva moralna, družbeno-kritična ali kakšna druga ideja?

Mislím, da se v pripovedi èuti veè idej: tako moralna kot družbeno-kritična, pa tudi romantične ideje, ki ponekod mejijo na realizem in naturalizem.